

Megmaradna természetesen ezentúl is a közoktatási kormánynak az a joga, hogy bármely használatban levő könyvet megbiráltasson és esetleg el is tilthasson. De ez csak tiltó jog, mely nem involálja azt, hogy minden használatba veendő könyv bemutattassék és megbiráltassék. Tankönyveket változtatni ezentúl is csak a főigazgató engedélyével volna lehetséges. A változtatást a tanári testületek behatóan megokolni tartoznának.

A szóló tehát a fenforgó kérdést az 1893. évi november 12-én 48.961. sz. a. kelt miniszteri rendeletben érintett azon lehetőség értelmében kívánja megoldani, mely szerint «nem volna-e esetleg a tankönyvbírálat csupán a népoktatási intézetekre szorítandó, a középiskolákra nézve pedig megszüntethető, melyeknek tankönyvei a régibb idő óta fenálló bírálat következtében a beérkezett jelentések szerint minden tekintetben magasabb színvonalon állanak.»

IRODALOM.

Magyar Árión. Vegyeskarú énekek gyűjteménye iskolai használatra. Szerkesztette dr. Harrach József. II. kötet.

A «Magyar Pädagogia» mult évi első számában volt alkalmam dr. Harrach József Áriónjának első kötetéről rövid ismertetést írni. Örömmel üdvözöltem akkor a művet, a melynek megjelenését, tekintve, hogy a zenetanítás középiskoláinkban mindinkább tért nyer — valóban időszerűnek jelezhettem. Ugyanezt mondhatjuk a mű második kötetére vonatkozólag is: magában véve önálló munka, mégis szépen kiegészíti azt, a mit az első nyújtott. A mi dicséretet elmondottam a mű I. kötetére vonatkozólag, az nagyjában a II.-ra is reá illik. A szerző, ha nem professionatus zenész is, sokat és behatóan foglalkozott zenével és zene-pädagogiával, s e téren szerzett tapasztalatait e műben is szépen érvényre juttatja.

A gyűjteményben foglalt dalok igen tapintatosan és helyesen vannak megválogatva, mind a szöveget, és tartalmát illetőleg, mind pedig a hangterjedelemre és a dallamok szépségére nézve. Sőt elmondhatjuk, hogy a második részben a szerző még becsesebb és változatosabb anyagot nyújt, mint az elsőben; mintha látóköre nagyobbodott, æsthetikai ítélete finomult volna. A zeneirodalomnak (különösen a régebbinek) valóságos gyöngyeit találjuk benne: így Gluck Hymnusát, Hændel Diadal-énekét, Pindarosnak egy. Ódáját, Prætoriusnak Agnus Deijét, Spohr Gyászénekét, több szép egyházi éneket, stb. Ezenkívül van a gyűjteményben a Káldy

Gyula átiratában megjelent régi magyar daloknak egynehánya, a melyek oly szépek, hogy sajnálnunk kell, miért nem vett fel a szerző többet is belőlök. Örömmel konstatálhatjuk azonban, hogy — bár itt is túlsúlyban vannak az idegen eredetű dalok a hazaikkal szemben — mégis sokkal nagyobb szerepet játszanak e kötetben, mint az elsőben. Megvannak pl. a Királyhymnus-pályázatra beérkezett legjobb számok, azonkívül Hubay Jenőnek «Nemzeti dala» s több szép népdal.

A zongorakiséret jogosultságát itt is csak az oly karokban ismerem el, a hol az mint elő-, utó- vagy közzene önállóan jut érvényre; a pusztá kiséret annyiból nem jogosult, mert az 80—100 éneklő ifjúnak hangja mellett úgy is kárba vész.

Kifogásolom azonban, hogy a szerző több dal szövegében nem változtatta meg a prozódiaát. Nem lehet feladatomban, hogy itt minden oly helyre rá mutassak, a hol a szöveg hangsúlya nem felel meg a zenének: csak egyet akarok példaképen felemlíteni: a 130. lapon a «Perge Sándor» czimű népballadának végéről számított harmadik ütemében olykép van elválasztva a «kö-zepébe szó, hogy a főhangsúly a *ze*-szótagra jut. Megengedem, hogy a népdalokban sokszor előfordul az ilyen prozódia, de ha a néptől, véleményem szerint, csak azt kell át vennünk, a mi szép, a mi a nyelv természetének és eredetének megfelel, perhorrescálnunk kellene nekünk, művelteknek, mindazt, a mi a nyelv természetével ellenkezik. Ilyen prozódiai hibák pedig több helyen előfordulnak; javára válnék a műnek ha a szerző ezeket az esetleges második kiadásban javítaná.

Különben nemsokára lesz alkalmunk gyakorlatilag is megbírálni e gyűjtemény becsét: Harrach úr — ha jól tudom — márczius vagy április havában a fő- és székváros összes középiskoláinak részvételével nagy monstre-tanítvány-hangversenyt rendez, melynek énekszámái az Árionból valók. Ez lesz a tűzpróbája a műnek a nagyközönség és a szakemberek előtt.

M. I. Gy.

VEGYESEK.

— **Az iskolai fordítások ügye.** A Zeitschrift für das Real-schulwesen f. é. januári számában Dr. Alois Würzner-nek ily czímű értekezését közli: *Der Wert der Übersetzung aus der fremden Sprache ins Deutsche.* Az értekező kimutatja, hogy az idegen nyelvre fordítás a tanulóknak azon nyelvbéli hiányos ismeretei miatt elérhetetlen feladat az iskolában és sokkal gyümölcsözőbb, eredményesebb az idegen nyelvből való fordítás, melynek művészetét a tanuló megtanulhatja s mely helyesen vezetve az előbbi mód által czélba vett eredményeket is bizto-